

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Základy správního práva

JUDr. David Hejč, Ph.D.

Systematika správního práva

- Soubor veřejnoprávních norem, které upravují organizaci a činnost veřejné správy
- Samostatné právní odvětví
 1. Předmět
 2. Metoda právní regulace
 3. Soudržnost právních norem
 4. Zájem společnosti

Předmět regulace

- Veřejná správa:

správa veřejných záležitostí ve společnosti zorganizované ve stát, je projevem **realizace moci výkonné ve státě**

X soukromá správa: - *správa soukromých záležitostí, v soukromém zájmu, soukromými osobami, sledující určitý vlastní cíl a řídící se přitom vlastní vůlí*

Předmět regulace

veřejná správa vs zákonodárství:

- zákonodárství je veřejné správě nadřazeno - vytváří pro ni formou zákonů právní rámce
- veřejná správa jako činnost výkonná, podzákonná a nařizovací je vázána zákony a zároveň zabezpečuje jejich provedení.

Předmět regulace

veřejná správa vs soudnictví:

- soudy jsou vázány jen zákony, jinak jsou nezávislé. Tato nezávislost bývá ústavně zabezpečena instituty nesesaditelnosti a nepřeložitelnosti soudců
- veřejná správa je prováděna ve veřejném zájmu osobami, které nejsou nezávislé

Předmět regulace

- Vnitřní členění veřejné správy:
 - Státní správa
veřejná správa uskutečňovaná státem
jménem státu a v zájmu státu
základ veřejné správy
 - Samospráva
uskutečňována jinými subjekty než je stát
svým jménem a ve svém zájmu (spravují sami sebe)
je od státní správy odvozena

Metoda regulace

- Administrativně právní metoda regulace
 - nerovnost mezi vykonavatelem a adresátem
 - vykonavatelé veřejné správy jako nositelé veřejné moci

Soudržnost právních norem

- vyšší míra vzájemné soudružnosti
- relativní systémová samostatnost vůči normám jiných právních odvětví X vnější systémové vztahy, zejména s ostatními veřejnoprávními odvětvími
- není kodifikovatelné

System správního práva

- **SP organizační** („KDO“) – organizace, postavení, pravomoc a působnost
- **SP hmotné** („CO“) – normy upravující P+Po, úprava jednotlivých oblastí a úseků veřejné správy (ztotožňováno se zvláštní částí)
- **SP procesní** („JAK“) – úprava procesních postupů ve veřejné správě, někdy zaměňováno se správním řízením
- **SP trestní** – stanovuje následky za porušení právních norem, správně právní odpovědnost, oprávnění veřejné správy trestat

Prameny správního práva

- Formy, v nichž nacházíme platné právo
- Dělení – materiální
- - formální
- Kontinentální systém práva (NPA)
- Psané právo
- Prameny hierarchicky uspořádány

Druhy pramenů

- Mezinárodní právo
- - č. 10 *„Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“ (od 1. 6. 2002)*
- =aplikační přednost
- Čl.10a odst. 1 *„Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.“*

Druhy pramenů

- 1. Ústava a ústavní zákony
 - ústavní normy upravují postavení veřejné správy, její kompetenci a pozici adresátů jejich působení
 - nejvyšší právní síla – stabilita
 - - role ústavního soudnictví

Druhy pramenů

- 2. Zákony
 - hlavní pramen vnitrostátního práva
 - výsledek činnosti zákonodárce
 - právní rámec pro činnost veřejné správy

Druhy pramenů

- 3. Podzákoné NPA
- Atribut výkonné moci,
- *Znaky*: rychlost, specializace,
- otázka zmocnění k jejich vydání
- nařízení vlády, vyhláška ministerstva nebo jiného (ústředního) orgánu veřejné správy, OZV a nařízení obce nebo kraje.

Druhy pramenů

- vláda – nařízení (čl. 78)
 - k provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení.

Druhy pramenů

- Ústřední orgány státní správy (např. ministerstva) – vyhlášky (čl. 79 odst. 3)
 - Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.

Druhy pramenů

nařízení územně samosprávných celků - nařízení obcí a krajů

čl. 79 odst. 3 Ústavy – mohou být vydávány jen v případě, že je tím pověří zákon v některém svém ustanovení

vydávají v přenesené působnosti jako projev státní správy

Druhy pramenů

- Obecně závazné vyhlášky obcí a krajů
- čl.104 odst. 3 Ústavy - zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky
- Originární zmocnění – tzn. zvláštní zákonné zmocnění není nezbytné X limitem zákonem vymezená samostatná působnost ÚSC + další v judikatuře ÚS

Společná charakteristika pramenů

Působnost

1. Osobní
2. Věcná
3. Územní
4. Časová – platnost x účinnost
- publikační právo

Normy správního práva

Opakování – teorie práva

Co je to norma ?

(obecně závazné pravidlo chování vydané ve státem předepsané formě a vynutitelné státní mocí)

Znaky: regulativnost, právní závaznost, obecnost, vynutitelnost

Systematizace: hypotéza, dispozice, sankce

Členění norem

Regulativní x ochranné

Zavazující (přikazují nebo zakazují)x
zmocňující

Hmotně právní x procesně právní

Perfektní x imperfektní

Odkazující x blanketní

Realizace norem

1. Přímá – samotné chování subjektů
správního práva

2. Aplikace
 - činnost orgánů veřejné správy
 - autoritativní proces (nositelé veřejné moci)
 - rozhodovací proces (akt aplikace práva)

Interpretace norem

Výklad norem - vyložení právního obsahu

Druhy: podle subjektu

- a) legální
- b) autentický
- c) prováděný aplikujícím orgánem
- d) doktrinální

Interpretace norem

Podle metody:

- a) Jazykový
- b) Logický
- c) Systematický
- d) Historický

Interpretace norem

3. Podle rozsahu:

- a) Doslovný
- b) Zužující
- c) Rozšiřující

Správní uvážení

Stav, kdy s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný nutný právní následek

Volba jednoho z více právní normou předvídaných řešení (vztahuje se především k rozhodování o právu)

Příklad:

Správní orgán může rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že..." (§ 62 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád)

Neurčité pojmy

Norma správního práva používá výraz, který blíže obsahové nevymezuje

Obsah je nutno posuzovat případ od případu, a to na základě posouzení dané situace

Příklad: veřejný zájem, občanské soužití, veřejný pořádek

Limity správního uvážení

Správní uvážení není nikdy absolutní a je limitováno - nikdy se nejedná o libovůli

Judikatura NSS (rozsudek ze dne 23. 3. 2005, sp. zn. 6 A 25/2002)

Základními limity správního uvážení jsou:

Zákon, principy vyplývající z ústavního pořádku České republiky: zákaz libovůle, zásada legitimního očekávání, princip rovnosti, zákaz diskriminace, princip proporcionality

Děkuji za pozornost